

Læreplan i vg3 serigrafifaget

Fastsatt som forskrift av Utdanningsdirektoratet 25. juni 2021 etter delegasjon i brev av 13. september 2013 fra Kunnskapsdepartementet med hjemmel i lov 17. juli 1998 nr. 61 om grunnskolen og den vidaregåande opplæringa (opplæringslova) § 3-4 første ledd.

Gjelder fra 01.08.2022

Om faget

Fagets relevans og sentrale verdier

Vg3 serigrafifaget handler om produksjon av trykk i spennet fra industri og tekstil til grafikk og kunst. Faget handler om serigrafisk kompetanse og praktisk opplæring i forarbeid, trykking og etterarbeid og å ivareta miljøet gjennom resirkulering og reduksjon av skadelige utslipp. Videre handler serigrafifaget om å gi arbeidslivet og samfunnet nøyaktige og selvstendige fagarbeidere som er omstillingsdyktige, kan ta i bruk tilgjengelig teknologi og har sikkerhetsforståelse.

Alle fag skal bidra til å realisere verdigrunnet for opplæringen. Vg3 serigrafifaget skal bidra til å utvikle den enkeltes identitet som serigraf. Krittisk tenkning utvikles gjennom arbeid med praktiske serigrafioppgaver der lærlingens valg og utførelse har betydning for prosess og resultat. Etisk bevissthet fremmes gjennom refleksjon over hvordan produkter og -metoder påvirker miljø og sosiale forhold. Skaperglede og engasjement utvikles når lærlingene erfarer hvordan deres fagkompetanse bidrar til å skape produkter som syns i hverdagen.

Kjerneelementer

Helse, miljø og sikkerhetsarbeid

Kjerneelementet helse, miljø og sikkerhetsarbeid handler om å håndtere produksjonsutstyr på en forsvarlig måte i henhold til gjeldende lover og regler og bedriftens egne instruksjoner og prosedyrer. Videre handler det om hvordan man bruker riktig verneutstyr og rapporterer avvik. Det handler også om hvilken påvirkning materialer kan ha på miljø og klima, og om kunnskap om riktig håndtering av avfall.

Produksjonsteknologi

Kjerneelementet produksjonsteknologi handler om serigrafisk kompetanse innenfor mekanisk og automatisert utstyr og samspillet mellom disse. Kjerneelementet handler også om bruk av arbeidsbeskrivelser, verktøy og maskiner i produksjon av stensiler til videre trykking. Videre handler det om innretninger for styring, overvåking, feilsøking, optimalisering og reparasjon av maskiner og utstyr. Kjerneelementet handler også om kunnskap om tilgjengelig teknologi og tekniske løsninger tilpasset serigrafifaget. Kjerneelementet handler videre om å kunne gjennomføre serigrafisk produksjon fra start til ferdig produkt ut fra lærebedriftens produksjon og forutsetninger.

Kommunikasjon og samhandling

Kjerneelementet kommunikasjon og samhandling handler om kommunikasjon og samhandling i møte med kunder. Kjerneelementet handler videre om å samarbeide med kolleger og å kunne veilede kunder med ulik bakgrunn og kultur. Videre handler det om hvordan valg knyttet til produksjonen kan påvirke bærekraft og effektivitet.

Tverrfaglige temaer

Bærekraftig utvikling

I vg3 serigrafifaget handler det tverrfaglige temaet bærekraftig utvikling om å velge materialer og produksjonsløsninger ut fra miljøhensyn og sirkulærøkonomi. Videre handler det om å velge materialer som er resirkulerbare, produksjonsløsninger som begrenser utslipp i natur, og forskriftsmessig håndtering av avfall.

Grunnleggende ferdigheter

Muntlige ferdigheter

Muntlige ferdigheter i vg3 serigrafifaget innebærer å lytte til og gi respons i spontan og forberedt samtale. Det innebærer også å diskutere produksjonsplaner, sikkerhet, kvalitet og valg av faglige løsninger med kolleger, leverandører og kunder. Videre innebærer det å kommunisere og tilpasse muntlig tekst til mottaker og formål.

Å kunne skrive

Å kunne skrive i vg3 serigrafifaget innebærer å bruke fagspråk til å utforme tekster tilpasset mottaker og formål. Det innebærer også å reflektere over faglige problemstillinger og å bruke faglige kilder på en kritisk måte som lar seg etterprøve. Videre innebærer det å utarbeide planer og rapporter og å kommunisere med kolleger, leverandører og kunder.

Å kunne lese

Å kunne lese i vg3 serigrafifaget innebærer å finne og vurdere informasjon i tekster, forstå produksjonsplaner, ordreskjemaer, sikkerhetsdatablader, maskindokumentasjon og håndbøker. Det innebærer også å sammenligne, tolke og systematisere informasjon og å forstå lover og forskrifter.

Å kunne regne

Å kunne regne i vg3 serigrafifaget innebærer å hente ut, beskrive og tolke informasjon fra et tallmateriale. Det innebærer også å bruke og bearbeide

informasjon for å vise sammenhenger. Videre innebærer det å beregne materialbehov, trykkeopplag og tidsbruk.

Digitale ferdigheter

Digitale ferdigheter i vg3 serigrafifaget innebærer å bruke digitale verktøy og systemer for produksjon og kvalitetsstyring og å hente inn informasjon og drive feilsøking og feilretting. Det innebærer også å verifisere digitale produksjonsgrunnlag, utvikle etisk bevissthet og vise digital dømmekraft ved å følge regler og normer.

Kompetansemål og vurdering

Kompetansemål og vurdering vg3 serigrafifaget

Kompetansemål

Mål for opplæringen er at lærlingen skal kunne

- kommunisere og samarbeide med oppdragsgivere, konkretisere oppdragets innhold, og dokumentere dette for produksjon
- planlegge produksjon ut fra materialegenskaper, avgjøre riktig fargetype og dukvalg, og bestille trykkeunderlag
- kontrollere trykkunderlag i henhold til en ordre
- velge trykkduk og utføre kvalitetskontroll av trykkduk
- framstille trykkform i henhold til beskrivelse
- klargjøre trykkmaskin og utstyr for trykking
- gjennomføre trykkprosess i henhold til beskrivelse og kvalitetskrav
- avslutte trykkeprosess, rengjøre og klargjøre utstyr
- håndtere spesialavfall og annet avfall i tråd med gjeldende regelverk
- legge til rette for videre bearbeiding og ferdiggjøring av det trykte produktet
- utføre renhold og forebyggende vedlikehold av produksjonsutstyr
- begrunne valg av og bruke personlig verneutstyr for å beskytte seg mot skadelige stoffer og situasjoner
- vurdere og ta hensyn til miljøavtrykket i ulike ledd av produksjonen.
- beskrive serigrafifaget og dets kvaliteter
- gjøre rede for partssamarbeidet i bedriften, og reflektere over arbeidsgivers og arbeidstakers plikter og rettigheter, og over hvilke krav og forventninger som stilles til et likeverdig og inkluderende arbeidsliv.

Underveisvurdering

Underveisvurderingen skal bidra til å fremme læring og til å utvikle kompetanse. Lærlingene viser og utvikler kompetanse i vg3 serigrafifaget når

de bruker kunnskaper, ferdigheter og kritisk tenkning til å løse arbeidsoppgaver i faget.

Instruktøren skal legge til rette for lærlingmedvirkning og stimulere til lærelyst gjennom varierte arbeidsoppgaver. Instruktøren og lærlingene skal være i dialog om lærlingenes utvikling i vg3 serigrafifaget. Lærlingene skal få mulighet til å uttrykke hva de opplever at de mestrer, og reflektere over egen faglig utvikling. Instruktøren skal gi veiledning om videre læring og tilpasse opplæringen slik at lærlingene kan bruke veiledningen for å utvikle kompetansen sin i faget.

Vurderingsordning

Sluttvurdering

Før svenneprøven må alle som ikke har fulgt normalt opplæringsløp, ha bestått en skriftlig eksamen laget ut fra læreplanen i faget. Eksamen utarbeides sentralt og sensureres lokalt. Eksamen skal ikke ha forberedelsesdel.

Opplæringen i vg3 serigrafifaget skal avsluttes med en svenneprøve. Alle skal opp til svenneprøven, som skal gjennomføres over minst to virkedager.